

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Механіко-технологічний факультет
НДІ техніки і технологій

Представництво Польської академії наук в Києві
Відділення в Любліні Польської академії наук
Академія інженерних наук України
Українська асоціація аграрних інженерів

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
XIX МІЖНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, НАУКОВИХ
СПІВРОБІТНИКІВ ТА АСПІРАНТІВ**

**«Проблеми та перспективи розвитку технічних та
біоенергетичних систем природокористування»**

(25–29 березня 2019 року)

**присвячену 205-річчю з дня народження Т.Г. Шевченка
під гаслом «І чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь...»**

Київ – 2019

УДК 614.82

ВИЗНАЧЕННЯ БАЗОВИХ ПІДХОДІВ ЩОДО БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ПІД ЧАС ФІКСУВАННЯ ТВАРИН

*Зубок Т. О., кандидат сільськогосподарських наук
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Існує багато способів фіксації та повалення тварин. Вони дозволяють закріпити тварини у зручному та безпечному положенні для їх обслуговування та лікування. Тварин фіксують за допомогою недоуздки та мотузки шляхом штучного спричинення больового ефекту (за методом Ш. А. Кумсієва та ін.), у станках (конструкції І. А. Троїцького та ін.). Валять тварин російським та кавказьким способами за М. І. Мироном та ін.

Лікувальне втручання спричиняє біль та захисні рухи у тварини, тому її необхідно надійно зафіксувати. Разом з тим спосіб фіксування повинен не лише обмежити рухи тварини під час лікування, особливо хірургічного, але й забезпечити сприятливі умови для роботи (вільний і безпечний доступ до оперованої ділянки тіла тварини) та запобігти травмуванню тварини і осіб, які беруть участь у проведенні ветеринарних заходів.

Способів фіксування тварин розроблено багато, їх вибір насамперед залежать від складності та характеру оперативного втручання, виду тварини, її маси, віку, загального стану організму, норову, реакції тварини на зовнішні

подразники тощо. На практиці застосовують два способи фіксації тварин - стоячи та лежачи. Стоячи тварин фіксують для виконання нескладних операцій, а лежачи - складних, зокрема тварин зі злим норовом. Щоб зафіксувати лежачи тварин з великою масою, їх звалюють з ніг. Це вимагає значних фізичних зусиль і може спричинити травми тварини та працівників, які фіксують тварину.

Надійність фіксування тварини залежить від правильно вибраного способу повалення та фіксування відповідно до складності хірургічної операції. Стоячи тварин фіксують мотузками, пасками, піднімаючи передню кінцівку чи утримуючи тварину руками за голову, роги, спину та у станках. Лежачи тварин фіксують на операційних столах чи на землі прив'язуванням або зв'язуванням..

Щоб заспокоїти та розслабити м'язи тварини, використовують нейролептики, транквілізатори та м'язові релаксанти згідно з настановами щодо їх застосування. Серед цих препаратів найбільш поширеними є аміназин, рометар, мепазин, трифтазин та ін. Їх вводять збудливим, агресивним та злим тваринам перед проведенням операції.

Для фіксування великих тварин на землі вибирають рівний, сухий, чистий та просторий майданчик, бажано покритий травою. Якщо ж його покрив твердий (асфальт чи бетон), то підстеляють солом'яні матраци чи просто солому і накривають її брезентом, щоб тварина не травмувалася у разі падіння.

Перед поваленням та фіксуванням тварини перевіряють стан мотузок та повальних ременів (пасів). Вони повинні бути чисті, сухі, цілі, без вузлів і надривів. Ремені (паси) та мотузки перевіряють на міцність розтягуванням їх силою трьох чоловік. До повалення і фіксування лежачи коней та великої рогатої худоби залучають не менше трьох працівників. Це повинні бути фізично здорові, дужі чоловіки віком старші 18 років.

Керує проведенням робіт і відповідає за безпеку їх виконання спеціаліст ветеринарної медицини, який проводить операцію. Тому з працівниками, які беруть у ній участь, потрібно провести цільовий інструктаж. Під час інструктажу ветеринарний лікар повинен ознайомити працівників з призначенням та порядком виконання роботи, способом повалення та фіксування тварин, правилами безпеки.

Під час повалення та фіксування тварина може пручатися, смикати кінцівками, намагатися встати. Безпека працівників залежить від правильності повалення, надійності зв'язування кінцівок та міцності мотузок і пасів.

Фіксування тварин вимагає значних фізичних зусиль, які пов'язані із статичним напруженням м'язів, що спричиняє їх швидке стомлення та ослаблення сили. Тому під час довготривалих операцій працівники, які утримують тварину, стомившись повинні змінювати один одного.

Під час виконання роботи працівники мають бути уважними, слідкувати за поведінкою тварини і перебувати від неї на безпечній відстані. Тримавши тварину мотузкою, не можна намотувати мотузку на руки чи обв'язувати її навколо пояса. Приступаючи до повалення, необхідно розподілити обов'язки між працівниками.

Роботу виконують у білих халатах, шапочках та гумових рукавичках, а у холодну пору року одягають під халат утеплений жилет.